

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

ЧЕТВРТИ ИЗВЕШТАЈ О АНГАЖОВАЊУ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ У СКЛАДУ СА ДЕСЕТ ПРИНЦИПА ГЛОБАЛНОГ ДОГОВОРА УН

јануар 2020 – август 2021.

Изјава председника Привредне коморе Србије о континуираној подршци Глобалном договору УН

С поносом представљамо Четврти извештај о ангажовању Привредне коморе Србије у оквиру иницијативе Глобални договор Уједињених нација који је у складу са поштовањем принципа људских и радних права, заштите животне средине и борбе против корупције.

Претходне две године обележило је пословање у ванредним околностима изазваним пандемијом COVID-19, током које је ПКС континуирано пружала подршку привреди. У овом периоду, посебно издвајамо активности Инфо сервиса за подршку и поуздано информисање привреде о кључним питањима, одлукама, мерама и препорукама Владе Републике Србије и њиховом утицају на поједине секторе привреде, формирање посебних кризних група за поједине секторе (трговину, фармацеутску и хемијску индустрију, хотелијерство и банкарство), објављивање Кодекса понашања - препорука компанијама у циљу предузимања мера ради спречавања ширења заразних болести, итд. Активно смо учествовали у раду Кризног штаба за отклањање штетних последица по привреду, иницирали формирање имплементационог тима за спровођење владиних мера, предлагали програме подршке према стварним потребама компанија чланица и асистирали им како би максимално искористили државну помоћ. Најбољи показатељи резултата заједничких активности државе, Привредне коморе Србије, као националне пословне асоцијације и привреде јесу очувана економска стабилност и у најтежим околностима током пандемије, привредни раст међу највећим у Европи и производни и извозни учинак српске привреде који је данас изнад оствареног у последњој предкризној, 2019. години.

Већ четрнаест година награђујемо и промовишемо компаније које су се доказале у примени принципа друштвено одговорног пословања, спроводећи шестомесечну кампању под именом „Национална награда за друштвено одговорно пословање – Ђорђе Вајферт“.

Посебно смо активни у домену заштите и унапређења животне средине. Осим ангажовања на побољшавању регулаторног амбијента и помоћи привреди у отклањању препрека за пословање, наше активности фокусирамо и на промоцију одрживог пословања и принципа циркуларне економије. Едукујемо привреду за примену ових принципа и пословних модела, уз развој иновативних решења, подстичемо јачање економских инструмената у животној средини и промовишемо компанијско извештавање о одрживом пословању.

Креирали смо Алијансу за зелену транзицију – конзорцијум компанија, лидера нискоугљеничне економије у Србији, која предводи промене у области "зелене", циркуларне економије у српској привреди. Успоставили смо дигиталну платформу СЕ HUB и подстичемо привредне субјекте да постану њени чланови, укључе се и допринесу спровођењу активности, како би се убрзала и остварила заједничка визија да српска економија остане регионално и глобално конкурентна, инвестиционо привлачна, са „паметним“ и иновативним решењима, која максимално користи бенефите дигиталне трансформације. Покренули смо и иницијативу за доношење водоничне стратегије са циљем већег коришћења, али и сопствене производње водоника, као алтернативног извора енергије.

Привредна комора Србије је иницијатор и има важну улогу и у процесима развоја и прилагођавања образовног система потребама привреде, између осталог кроз увођење и ширење дуалног образовања. Реализујемо низ активности, спроводимо пројекте и учествујемо у радним групама усмереним ка афирмацији женског, омладинског и социјалног предузетништва.

Десет принципа Глобалног договора УН доследно промовишемо међу запосленима, компанијама и у друштвеној заједници, уз континуирану промоцију начина пословања који је транспарентан и који подједнако уважава човека и природу која нас окружује.

Наше активности у наредном периоду усмерићемо ка подршци компанијама за унапређење конкурентности кроз јачање развојних, иновативних и „зелених“ решења, промоцији одрживе производње и етичких вредности, примера добре праксе друштвено одговорног начина пословања, као и заступању и заштити интереса привреде, ради унапређења регулаторног оквира и креирања пословног амбијента подстицајног за пословање и домаћих компанија и страних инвеститора, али и за давање локалној и друштвеној заједници и солидарност са онима којима је помоћ најпотребнија.

Марко Чадеж
Председник Привредне коморе Србије

Садржај

1	I Поштовање људских и радних права
7	II Заштита животне средине
11	III Циркуларна економија
15	IV Активности Привредне коморе Србије у борби против корупције
19	V Локална мрежа Глобалног договора у Србији
21	VI Савет за друштвено одговорно пословање ПКС
23	VII Национална награда за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт
25	VIII Едукација привредника
27	IX Дуални модел образовања
29	X Подршка развоју омладинског, женског и социјалног предузетништва
35	XI Суд части
37	XII Кодекс пословне етике, Корпоративног управљања и Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања
41	XIII Пројекти ПКС у области друштвене одговорности
43	XIV Хуманитарна помоћ током пандемије изазване COVID-19

Привредна комора Србије (ПКС) је организација чији главни стратешки ресурс представљају њени запослени, те је свесна чињенице да без људи и њихових потенцијала нема организације ни успеха.

Системским бављењем људским ресурсима поштујемо следеће принципе:

- Развој људских ресурса усклађен са стратешким циљевима,
- Сви процеси управљања људским ресурсима међусобно су повезани и у функцији развоја организације:
- Планирање кадрова и запошљавање,
- Развој запослених,
- Награђивање и мотивисање запослених,
- Заштита права запослених,
- Индивидуални приступ сваком запосленом у Комори.

У свакодневном раду ПКС поштује основне принципе Конвенције о људским правима: право на достојанствен рад, право на образовање, слободу мишљења, уверења и вероисповести, право на поштовање приватног и породичног живота, слободу окупљања и удруживања, забрану ропства и принудног рада.

Комора у потпуности подржава право на слободно удруживање. Постоје два репрезентативна синдиката са којима има уравнотежен однос, како би се остварила заједничка реализација стратегије и циљева, као и питања која су од битног значаја за материјални и социјални положај запослених.

У ПКС је у примени Колективни уговор Привредне коморе Србије, 01-13/5 од 18. 12. 2017. године, 01 Бр 54/2 од 25.09.2018. године и 01 Број 66/2 од 29.11.2019. године који је продужен Споразумом о продужењу рока важења Колективног уговора ПКС 01-Број: 61/1 од 12.11.2020. године и исти је потписан од стране представника оба синдиката, а којим су у складу са Законом о раду уређена права, обавезе и одговорности из радног односа запослених у Комори.

Представницима организација синдиката обезбеђује се приступ свим радним местима у ПКС када је то потребно у циљу заштите права запослених утврђених Законом и Колективним уговором.

ЗАБРАНА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

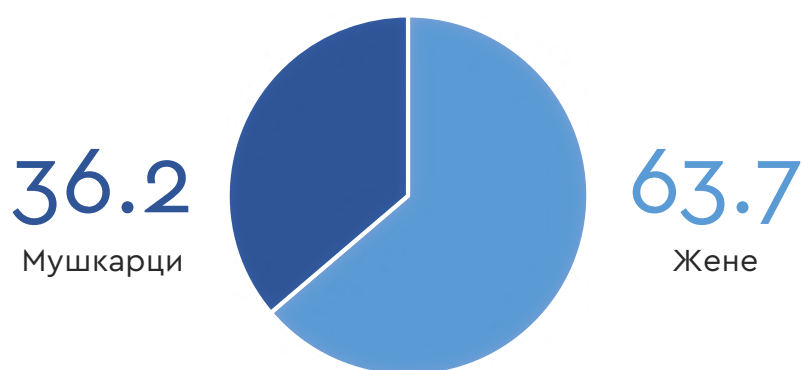
Забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство, као и забрањен је сваки вид узнемиравања.

У PKS је забрањена дискриминација у односу на: услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла; услове рада и сва права из радног односа; образовање, оспособљавање и усавршавање; напредовање на послу; отказ уговора о раду.

PKS је дужна да сваког запосленог пре ступања на рад писаним путем обавести о забрани вршења злостављања на раду и у вези са радом, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном вршења злостављања.

У PKS се доследно поштује принцип родне равноправности. Жене чине више од 60% запослених (63,72%) и у остваривању својих права су у потпуности изједначене са колегама.

Приказ старосне структуре запослених у 2021. години

ЕДУКАЦИЈА ЗАПОСЛЕНИХ

Колективни уговор прецизира да је ПКС дужна да запосленом омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршавање, а запослени има обавезу да се у току рада усавршава.

Подизање капацитета запослених и руководиоца за заступање интереса привреде и пружање нових услуга оријентисано је на:

1. унапређење компетенција запослених кроз програме стручног усавршавања (обуке, семинари, тренинзи);
2. анализа потреба за обуком - тренингом и развојем;
3. поставка плана обуке;
4. израда програми за развој компетенција по принципу
  - потребна знања,
  - постојећа знања,
  - недостајућа знања.

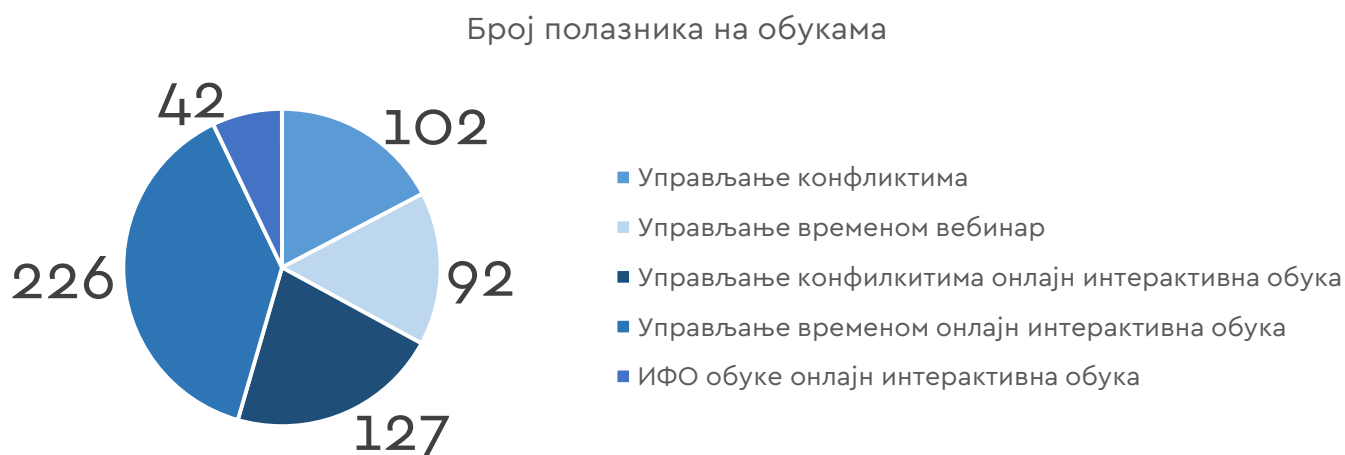
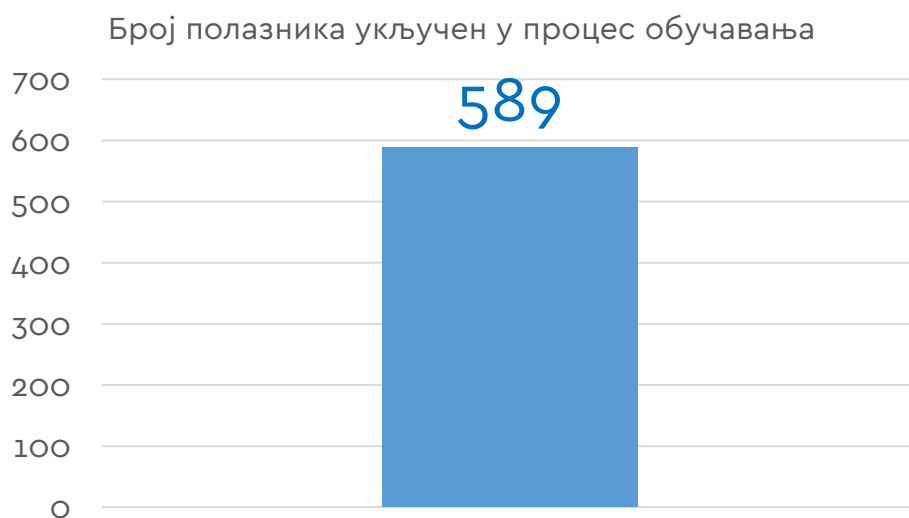
Део реализованих едукација намењен је унапређењу компетенција запослених који су у директном контакту са привредницима – Сектор удружења привреде, Сектор за стратешке анализе, услуге и интернационализацију, ПК Београда и РПК, док су остале обуке општег карактера биле намењене за све запослене.

Обуке са највећим бројем полазника су обрадиле теме: управљање конфликтима и временом.

Запослени су имали прилику да стекну нова сазнања и алате у циљу превазилажења конфликта, смиривања тензије у комуникацији и изградњи поверења у процесу комуникације и превенцију конфликта као и алате у циљу дефинисања краткорочне и дугорочне стратегије и тактике управљања временом.

НАЗИВ ОБУКЕ	Број одржаних обука	Број полазника
Управљање конфликтима	7	102
Управљање временом вебинар	6	92
Управљање конфликтима онлајн интерактивна обука	8	127
Управљање временом онлајн интерактивна обука	15	226
ИФО обуке онлајн интерактивна обука	6	42
УКУПНО	42	589

Од јануара 2018. године у Привредној комори Србије спроводи се процес оцењивања учинка запослених, на основу постављених радних циљева. Сврха увођења овог процеса је да се остваре бољи резултати рада, уоче и отклоне недостаци у раду, као и да би се обавило адекватно распоређивање запослених унутар Коморе и унапредила функција људских ресурса.

БЕНЕФИЦИЈЕ, ПРИМАЊА

Колективни уговор предвиђа да запослени има право на одсуство са посла уз накнаду зараде (плаћено одсуство) поред случајева предвиђених Законом и у следећим случајевима: рођење унучета - 1 радни дан, смрт родитеља, усвојиоца, брата или сестре брачног друга запосленог, пресељење сопственог домаћинства, заштита и отклањање штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама, хаваријама, пожаром или другим непредвидивим разлозима више силе, обављање личних послова - 3 радна дана, тежа болест члана уже породице, полагање стручних и других испита - до 5 радних дана.

Комора својим запосленима исплаћује солидарну помоћ у случају:

- рођења детета,
- одсуствовања са рада због привремене спречености за рад запосленог проузроковане болешћу или повредом запосленог у трајању преко 90 дана;
- у случају теже болести запосленог или детета запосленог;
- једног покушаја вантелесне оплодње;
- у случају смрти родитеља запосленог;
- у случају отклањања штетних последица у домаћинству проузрокованих елементарним непогодама;

Комора може запосленима уплатити и друга примања – за Нову годину, Божић, Ускрс, међународни Дан жена (запосленим женама), за дан Коморе, новогодишње пакетиће за децу до 12 година, једнократне позајмице за запослене и сл, јубиларну награду, премију за колективно осигурање запослених од последица незгода на раду или у вези са радом и за случај теже болести и хирушких интервенција, премију за добровољно додатно пензијско и здравствено осигурање и систематски преглед запослених.

ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ

Запослени има право на безбедан и здрав рад у складу са законом, а Комора је дужна да запосленом обезбеди безбедност и здравље на раду у складу са законом и другим прописима.

Комора је дужна да запосленог, пре ступања на рад, упозна са условима рада, организацијом рада, правима и обавезама које произилазе из прописа о безбедности и здрављу на раду.

Обуку за безбедност и здравље на раду, као и основну обуку из области заштите од пожара су похађали и положили сви запослени у ПКС.

ПКС је са компанијом Триглав ад. закључила уговор о добровољном здравственом осигурању који, између осталог, обухвата и систематски преглед за запослене.

Са компанијом Дунав осигурање, односно Генерали а.д. закључена је полиса колективног здравственог осигурања запослених за случај тежих болести, хирушких интервенција и незгода.

ИНТЕРНА КОМУНИКАЦИЈА

Интерна комуникација се обавља између запослених у ПКС и служи за пренос информација путем радних састанака, класичне преписке, електронске поште, телефоном, на огласним таблама или на јавном директоријуму и интранет порталу ПКС. Последња два служе за јавно саопштавање појединих информација свим заинтересованим запосленима.

КОДЕКС ПОСЛОВНОГ ПОНАШАЊА

Председник ПКС је донео Кодекс пословног понашања у марту 2018. године са циљем успостављања стандарда етичности пословног понашања и друштвено одговорног пословања, а које је предуслов је за дугорочни успех.

ПКС гради своју пословну културу на поштовању вредности и принципа који интегришу стручност и професионалност са моралношћу и етиком, имајући у виду да начин на који се запослени понашају и комуницирају директно утиче на имиџ и корпоративни идентитет.

У свом раду се придржавамо норми друштвено одговорног пословања и понашања, било да се ради о односу према колегама, према представницима привреде, државе, животне средине и шире друштвене заједнице, поштујући принцип понашања у односу са: привредним друштвима, запосленима, државним органима, животном средином, као и у вези са локалном заједницом.

Кључне активности у области заштите животне средине којима се у посматраном периоду бавила Привредна комора Србије, у сарадњи са надлежним институцијама, међународним организацијама, универзитетском заједницом и представницима компанија из јавног и приватног сектора, биле су првенствено усмерене на заступање интереса привреде и континуирано интерно и екстерно информисање о актуелним дешавањима везано за домаћу и ЕУ регулативу и примену прописа у области животне средине, а све са циљем подстицања одрживог пословања компанија и смањења утицаја њихових активности на животну средину.

Поред учешћа у креирању законодавног амбијента пословања, издвајају се и активности на промоцији „зелене“ економије, кроз подизање свести о значају штедне природних ресурса и одрживе производње, затим добровољних „зелених“ инструмената и пословних модела у овој области (ISO 14000, EMAS, Еко-знак, чистија производња, „зелене“ јавне набавке и др.).

Најважније активности које је ПКС спроводила у разматраном периоду, реализоване су у оквиру следећих тематских области:

ЗАСТУПАЊЕ ИНТЕРЕСА ПРИВРЕДЕ

- Јавне расправе о стратешким националним документима: 1) Предлог стратегије нискоугљеничног развоја Републике Србије са Акционим планом (13.01.2020.), 2) Радионица о изради Стратегије и Националног плана управљања отпадом, у оквиру твининг пројекта „Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“, (23.01.2020.), 3) Јавна расправа о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о амбалажи и амбалажном отпаду уз учешће више од 80 представника привреде, (03.03.2020.)
- Представљање Другог двогодишњег ажурираног извештаја према UNFCCC у оквиру пројекта „Припрема извештаја према Оквирној конвенцији УН о промени климе (UNFCCC)“ који спроводи Министарство заштите животне средине уз техничку подршку УНДП и финансијску подршку Глобалног фонда за животну средину (ГЕФ). Учешће 37 представника организација, институција и привредника. (01.06.2020.).
- Дијалог у оквиру тренинг програма: "НАП консултације – јачање капацитета за планирање националних мера прилагођавања на измењене климатске услове". Дискусија о директним утицајима промена климе и прилагођавања на измењене климатске услове, у светлу Економског и инвестиционог плана за Западни Балкан, (новембар 2020);
- Панел: „Климатске акције: Радови у току – прикључи се“. Догађај је организовао EIT Climate – KIC Srbija hub, а дискутовало се о горућим климатским питањима у Србији, као и у ЕУ земљама, док је о Европском Зеленом договору и Зеленој агенди за земље Западног Балкана говорио представник ПКС (децембар 2020).
- Стручна мишљења, коментари и сугестије на стратешка документа, нацрте закона, извештаје: 1) Нацрт закона о изменама и допунама Закона о амбалажи и амбалажном отпаду, 2) "Извештај о спроведеној ex-ante анализи ефеката за област циркуларне економије", 3) нацрт документа „Report on Conformity Assessment Services“, 4) Нацрт

правилника за управљање отпадом који садржи азбест, 5) нацрт Другог Националног ажурираног извештаја према UNFCCC, 6) „Национална стратегија управљања отпадом са акционим планом управљања отпадом за период 2020-2025.“, 7) Стратегија/акциони план „the Common Market (CM) Action Plan 2021 – 2024“, 8) предлог Акционог плана за спровођење Стратегије одрживог урбаног развоја РС до 2030.г.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ/САВЕТОВАЊА/РАДИОНИЦЕ

- Обележавање Дана животне средине, које организује удружење Амбасадори одрживог развоја и животне средине, на тему „Како учврстити глобално партнерство за одрживи развој“. Организована је национална дебата за 23 ученика узраста од 11-18 година који су се пласирали у есејском делу такмичења које је организовала међународна организација The Trust for Sustainable Living. (јун 2020.);
- У својству шефа делегације Србије, а као председник одговарајуће националне комисије KS A207 Института за стандардизацију Србије, учешће представника ПКС на 28. заседању међународног ISO техничког комитета – ISO/TC207 Environmental Management (Менаџмент животне средине). Подручје рада овог техничког комитета обухвата стандардизацију у области менаџмента животном средином и климатских промена, укључујући социјалне и економске аспекте, а све у циљу подршке остваривању циљева одрживог развоја.
- Пленарно заседање међународног техничког комитета ISO/TC268 – Sustainable cities and communities. Као председник одговарајуће Националне Комисије КС А268 при Институту за стандардизацију Србије учествовао је представник Привредне коморе Србије, у својству шефа делегације. Овај ИСО технички комитет доноси стандарде у области одрживих градова и заједница и обухвата развој захтева, оквира, техника, смерница и пратећих техника и алата за постизање одрживог развоја (децембар 2020.г.).
- Eurochambres радионица: Састанак Одбора за одрживу Европу + Дани индустрије ЕУ 2021 (Sustainable Europe Committee meeting + EU Industry Days 2021). Кроз дискусију заинтересованих страна, а у циљу достизања климатски неутралне Европе, дебатовало се о неговању отпорних регионалних екосистема у циљу даље декарбонизације индустрије, као и о јачању међусекторске и прекограничне сарадње у ланцу вредности. Радионици је претходио први састанак Комитета за одрживу Европу (First Sustainable Europe Committee meeting), у организацији Eurochambres-а (фебруар 2021.г.).
- Дводневна обука „Угљенични отисак производа – смернице за израду CFP кроз примену стандарда ISO 14067“ са циљем представљања теоријских и практичних смерница за израду студије угљеничног отиска производа у складу са захтевима међународног стандарда ISO 14067:2018. Семинар је, намењен свим организацијама које теже да своју конкурентност и друштвену одговорност унапреде објављивањем информација о угљеничном отиску производа и праћењем утицаја сопствених производа на климатске промене (новембар, децембар 2020 и март 2021.г.).

СТРУЧНА ТЕЛА, РАДНЕ ГРУПЕ, КОМИСИЈЕ

- У оквиру Радне групе пројекта „Подршка развоју стратешког оквира у области управљања отпадом“, који спроводи Министарство заштите животне средине Републике Србије, Европска унија и партнери, давање стручног мишљења на документ „Национална стратегија управљања отпадом са акционим планом управљања отпадом за период 2020-2025.“ (јул 2020.г.).
- Предлог ревизије документа „Национално утврђени доприноси смањењу ГХГ (NDCs)“ у оквиру пројекта „Припрема извештаја према UNFCCC“ и „Успостављање оквира транспарентности према Споразуму из Париза“, које спроводи Министарство заштите животне средине уз техничку подршку УНДП и финансијску подршку Глобалног фонда за животну средину (GEF). Чланови радних група су и представници ПКС. (јул 2020.г.).
- Радна група пројекта „Унапређење средњерочног и дугорочног планирања мера прилагођавања на измењене климатске услове у Републици Србији“, који финансира Зелени климатски фонд (GCF), а имплементира Програм Уједињених нација за развој у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде (септембар 2020.г.).
- У оквиру пројекта „Успостављање и јачање капацитета тела за оцењивање усаглашености производа са Директивом о енергетском означавању производа 2010/30/EU и Екодизајн директивом 2009/125/E3“, учешће у раду одговарајуће радне групе и допринос изради Уредбе о еко-дизајну производа.
- Годишњи извештај и радни план за трећу годину пројекта „Имплементација Директиве о индустријским емисијама у Србији“ (IED/IPPC Директива), Министарство заштите животне средине, у сарадњи са Центром за чистију производњу Србије, ПКС, као члан Надзорног одбора пројекта, имала је активно учешће.
- Радна група за израду Нацрта закона о изменама и допунама Закона о управљању отпадом, Министарства заштите животне средине, комуникација са чланицама ПКС и активно учешће у изради системског прописа (август 2021).
- Учешће у раду Савета за еколошко образовање (Foundation for Environmental Education FEE) и чланство у Националном жирију за додељивање „Плаве заставе“, која представља међународно препознатљив и признат еко-сертификат.
- Национална Комисија КС А207 (mirror committee to ISO/TC 207 Environmental Management) при Институту за стандардизацију Србије, за доношење стандарда из области животне средине (серија ISO 14000), Институт за стандардизацију Србије.
- Национална Комисија КС А268 – Одрживост и друштвена одговорност, при Институту за стандардизацију Србије, за доношење стандарда ISO 26000, ISO 37001, ISO 20400, ISO 37100, ISO 37101, IWA 26.

ПУБЛИКАЦИЈЕ

- Да би се одржао континуитет информисања привреде у области здравља, безбедности и животне средине, посебно везано за пандемију КОВИД-19, спроведене су следеће активности:
  - Израђена је брошура у форми водича „Маске за лице као медицинско средство или лична заштитна опрема – СЕ знак да или не?“. Упутство је општег и информативног карактера и намењено је произвођачима маски за лице и других медицинских средстава и заштитне опреме ради пласмана на тржиште ЕУ.
  - Информација о бесплатном преузимању међународних стандарда за израду заштитне опреме и медицинска средства достављена је произвођачима и чланицама ПКС.
  - Брошура „КОВИД-19 Водич за континуитет пословања“ Међународне трговинске коморе (ICC) је преведена и учињена доступном привредницима. Водич обухвата анализу сценарија континуитета пословања, интерну и екстерну стратегију комуникације, идентификовање ризика везано за ланце снабдевања

Привредна комора Србије је кроз активности Центра за циркуларну економију и у сарадњи са партнерима, преузела једну од значајнијих улога у развоју и промоцији концепта циркуларне економије у пословном сектору у Србији.

У периоду јануар 2020. – август 2021.г. главне активности у спровођењу модела циркуларне економије су:

ЕКО РЕГУЛАТИВА – АНАЛИЗА ЕФЕКТА И ИЗМЕНЕ ПРОПИСА ЗА ПОБОЉШАЊЕ АМБИЈЕНТА ПОСЛОВАЊА:

- Учешће у радним групама: Радна група за израду Правилника о употреби струганог асфалта у путној инфраструктури, Радна група за израду Правилника о отпадним уљима, Радна група за израду Правилника о нуспроизводу, Радна група за имплементацију циљева Декларације из Софије о Зеленој агенди за Западни Балкан, Радна група за израду Уредбе за употребу металуршке шљаке у путној инфраструктури и утврди обала и насипа;
- Учешће у изради и допуни закона: Закон о управљању отпадом, Закон о амбалажи и амбалажном отпаду.

ИНВЕСТИЦИЈЕ У ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ИДЕНТИФИКАЦИЈА И РЕШАВАЊЕ КОНКРЕТНИХ ПРОБЛЕМА ПРИВРЕДНИКА

- Пословно повезивање и подршка потенцијалним инвеститорима и компанијама за покретање послова у области заштите животне средине (управљање отпадом, отпадне воде, рециклажни центри);
- Решавање проблема капацитета рециклажне индустрије, припрема индустријске симбиозе;
- Континуирано решавање питања дозвола за управљање отпадом, локалних и републичких еко-такси, опасан и историјски отпад, прекогранично кретање отпада – стручна помоћ и подршка компанијама у посредовању са надлежним министарством и налажење оптималних решења у интересу свих страна.

ИНФОРМИСАЊЕ, ЕДУКАЦИЈА И ПРЕНОС ЗНАЊА

Оснивање Алијансе за зелену транзицију Србије. Алијансу чини конзорцијум компанија, лидера нискоугљеничне економије у Србији чији је циљ да предводе промене у области "зелене", циркуларне економије у српској привреди.

Компаније које препознају интерес пословања кроз модел циркуларне економије и које постану чланови Зелене алијансе имају прилику да стручној јавности и надлежним

државним институцијама представе своје виђење потенцијалних решења за унапређење законодавног оквира и инвестиционе предвидљивости за одрживо пословање у Републици Србији.

У марту 2021.г. ПКС је покренула дигиталну платформу CE HUB, чиме је озваничена мисија убрзања транзиције са лиенарне на циркуларну економију у Републици Србији.

У оквиру покренуте платформе, ПКС је учинила транспарентнијим и доступнијим информације, алате и водеће националне и међународне експерте у процесу промена, а самим тим приближила и убрзала нове технологије, иновације, светска и домаћа решења на једном месту, у оквиру CE HUB.

Главни циљ дигиталне платформе за циркуларну економију је да се кроз кровни центар за циркуларну економију (eng. Circular Economy Hub – CE HUB) привреда боље информише и унапреди своја знања о потенцијалима циркуларне економије, актуелностима из Европске уније на тему циркуларне економије, потенцијалним грантовима и финансијској подршци, као и моделима пословања и уштедама које се могу остварити преласком на овај начин пословања. У интерактивном делу платформе, омогућено је да се привредници из различитих сектора повежу и представе примере добре праксе, идеје и пројекте својих компанија и успоставе будућу сарадњу ка новим инвестицијама са националним, регионалним и међународним партнерима.

Радом платформе CE HUB чланови и заинтересоване стране се информишу о начину преласка на пословне моделе циркуларне економије; врше се претраге јавно доступних фондова и обуке за аплицирање; промовишу се родне компоненте у циркуларној економији; одржавају вебинари, конференције, тренинзи; одржава се Академија за циркуларну економију и континуирано се ради медијска промоција.

Дигитална платформа је доступна путем линка <https://circulareconomy-serbia.com> и отворена је за промоцију циркуларне економије, знања, информација и алата, и е-публикације. CE HUB тренутно броји 42 чланице.

У оквиру Националне стратегије индустријске политике Републике Србије 2021-2030, ПКС спроводи едукацију и промоцију алата циркуларне економије кроз мрежу регионалних привредних комора (привредни субјекти, локална самоуправа) и то:

- организација „in-house“ обука за привредне субјекте са потенцијалом извоза домаћег производа креираног по циркуларном моделу;
- припрема и спровођење Академије циркуларне економије ПКС, вишедневна интензивна обука на тему употребе алата циркуларне економије, намењена управљачком кадру у ММСП сектору;
- едукације на тему одрживог управљања пластичним материјалима, са циљем смањења отпада од пластике. Укључује употребу алтернативних материјала и њихово селектовање (PE, PP, PA, PVC, PET, PK, PS, PU и слично), рециклажу, употребу рециклата за израду нових производа, употребу кеса, вишеслојних фолија, означавање и слично;
- едукација и промоција декарбонизације индустрије, односно управљање угљеничним отиском;
- промоција зелених јавних набавки;

ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

- едукација и промоција Правилника о нуспроизводу и престанку статуса отпада;
- едукација и промоција Правилника о употреби струганог асфалта;
- едукативне радионице на тему употребе алтернативних извора енергије (соларна енергија, термална енергија, хидро енергија);
- едукација ММСП сектора и локалне самоуправе на тему управљања отпадним водама (одабир технологије, одржавање, управљање отпадом из колектора, итд.);
- анализа увођења сертификације „зелених“ менаџера и потенцијална обука/преквалификација/надоградња запослених на радним местима одрживог развоја из ММСП сектора;
- анализа стања/потенцијала рециклаже текстилног отпада (капацитети, локације, количине, збрињавање отпадних вода и слично);
- анализа потенцијала индустријске симбиозе (попис врста индустрије и отпада који се генерише, а који представља потенцијалну сировину);
- анализа успостављања колективног оператера за управљање отпадним гумама;
- припрема промотивних штампаних, видео и on-line материјала.

ПРОЈЕКТИ

Привредна комора Србије имплементира програме Climate-KIC од 2017. године. Climate Innovation Hub и CIREKON су партнери EIT Climate-KIC 2020. г., а текуће године придружио се и Научно-технолошки парк Ниш.

Сви EIT Climate-KIC програми и пројекти имају за циљ смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште, ублажавање и адаптацију на климатске промене. У току је реализација следећих пројеката:

HUB MANAGEMENT AND NETWORK DEVELOPMENT - пројекат има за циљ координацију сарадње између чланова EIT Climate-KIC Serbia HUB-а, као и чланова хаба са представницима власти и водећим организацијама из области зеленог пословања, образовања и истраживања.

FUTURE CITIES OF SEE – пројекат има за циљ да помогне трансформацију градова југоисточне Европе: Марибор, Сарајево, Скопље, Крижевци и Ниш и уврсти их међу најбоља места за живот, рад и посету у Европи до 2024.

CIRCULAR BEACONS - имплементира ПКС у сарадњи са Центром за циркуларну економију CIREKON, Институтом за климатске промене, животну средину и енергију "Wuppertal" Немачка, Cleantech Бугарска, Привредно-индустријском комором Темишвара и Центром за истраживање и иновације Атина, Грчка.

Корупција је дуги низ година транснационални проблем и борба против ње није само национална, већ и међународна обавеза. Борба против корупције је један од важних елемената испуњености услова за шире привредне интеграције.

Привредна комора Србије доноси и објављује антикорупцијске стандарде и праксе као што су: Кодекс пословне етике, Кодекс корпоративног управљања, промовише стандарде Међународне трговинске коморе (МТК) за борбу против корупције, правила Декларације о борби против корупције Глобалног договора Србија, као и привредна друштва која су усвојила антикорупцијске планове или планове интегритета.

Комора је донела Кодекс пословне етике и Кодекс корпоративног управљања децембра 2005.г. и доприноси развоју аутономног права и пословне праксе засноване на етичким принципима.

ПКС је члан Међународне комисије за антикорупцију, МТК из Париза, и има установљену праксу поделе материјала на разним скуповима у ПКС по питању правила и смерница МТК за борбу против корупције.

На интернет порталу ПКС постављене су следеће информације: Кодекс пословне етике ПКС, Кодекс корпоративног управљања, стандарди Међународне трговинске коморе за борбу против корупције, Декларација о борби против корупције Глобалног договора Србије, примери добре праксе привредних друштава из области антикорупције.

АКТИВНОСТИ ТИМА ЗА АНТИКОРУПЦИЈУ ПКС У ИЗВЕШТАЈНОМ ПЕРИОДУ

- Наставак активности на истраживачком пројекту „Транспарентност“ Србија - Business Integrity Country Agenda (BICA)
Први нацрт пројекта достављен је 10.02.2020. на мишљење. Дате сугестије од стране чланова АТ у вези са активностима едукација чланица ПКС.
Презентација истраживања „Услови за пословање са интегритетом у јавном, приватном и цивилном сектору“ одржана онлајн 16.12.2020. године уз активно учешће представника ПКС.
- Почетак активности на трогодишњем пројекту ОЕЦД “Поштени тржишни услови за конкурентност у јадранској регији”
<http://www.oecd.org/south-east-europe/programme/fair-market-conditions-adriatic.htm>
Пројекат колективе акције у Србији, Хрватској и Босни и Херцеговини у области интегритета и антикорупције, у организацији ОЕЦД уз подршку Сименса.
Први контакти остварени су преко МТК Србија 25.02.2020. Чланство представника ПКС у независној експертској групи.
Конкретан допринос у предлагању циљева пројекта у делу “Међузависност стандарда менаџмента квалитетом и интегритета”.

- Наставак Acts Erasmus пројекта на иницијативу транспарентност Италија у организацији Unioncamere Europa
Пројекат "Подршка МСП и социјалним предузећима у примени антикорупцијских алата". Први контакти остварени су 6.03.2020. године.
- Комуникација са Међународном трговинском комором – Комисијом за корпоративну одговорност и антикорупцију
Комуникација у вези препорукама МТК о пословању у време пандемије: <https://iccw-bo.org/publication/coronavirus-guidelines-for-business/>
- Припрема одговора на упитник за ЕРАСМУС ПЛУС пројекат
Предлог пројекта "Промовисати и ажурирати вештине о транспарентности, интегритету и борби против корупције међу младим будућим актерима економског и друштвеног развоја у Европи, како би се повећали њихови предузетнички капацитети и грађанска одговорност". Одговори на Упитник достављени 24.03.2020.
- Сарадња са ЕИСЕП Словенија
Размена корисних материјала ЕИСЕП Словенија за Compliance заједницу ПКС. 29.05.2020.
Наставак комуникације са члановима Заједнице у вези са годишњом конференцијом ЕИСЕП на Бледу, у својству партнера конференције.
Учешће ПКС и чланова Заједнице на Годишњој конференцији ЕИСЕП на Бледу у октобру и новембру 2020. године на 4 онлајн модула.
Учешће члана Заједнице на једном од модула (Хемофарм ад).
- Compliance заједница ПКС
Наставак активности на омасовљењу чланова Заједнице међу чланицама ПКС, која тренутно броји 100 представника чланица ПКС и појединаца.
Размена корисних информација о активностима, као што су регионална иницијатива за антикорупцију и уводни састанак Регионалног програма "Југоисточна Европа – Заједно против корупције", у организацији RAI – Regional Anti-Corruption Initiative.
Учешће чланова Заједнице у појединим активностима.
- Учешће на вебинару ОЕЦД
OECD South East Europe Regional - "Collective Action –Building Alliances Against Corruption", 24. и 25.09.2020., на којој је ПКС излагала на тему: "Building Alliances Against Corruption in Chamber of Commerce and Industry of Serbia (CCIS)", 25.09.2020.
Резултат запажене презентације је позив председнику Антикорупцијског тима ПКС да узме учешћа у неформалној експертској групи у предстојећем трогодишњем пројекту.
- Учешће на централној конференцији у оквиру Међународне недеље свести о преварама у организацији (организатор Deloitte Србија)
Презентација председника Антикорупцијског тима "Изградња пословног интегритета у Привредној комори Србије" 17.11.2020.
- Предлог извештаја Привредне коморе Србије за UNODC преглед имплементације УН Конвенције против корупције

На захтев Министарства правде, а у сарадњи са удружењима ПКС, припремљен је нацрт извештаја о активностима Коморе у области антикорупције, у складу са следећим члановима УН Конвенције: Члан 12 – Приватни сектор, став 1 и 2; Члан 12 – Приватни сектор, став 3; Члан 15 – Мере против "прања новца".

- Предавање у асоцијацији правника АЕПА
Презентација "Изградња пословног интегритета – Нова парадигма бизниса" од стране председника Антикорупцијског тима, 29.12.2020. године.
- Сарадња са Секретаријатом Регионалне антикорупцијске иницијативе (РАИ) и Канцеларијом Уједињених нација за борбу против дрога и криминала (УНОДЦ) на новом заједничком регионалном програму „Југоисточна Европа -заједно против корупције“ - СЕЕ-ТАЦ. Почетни састанак одржан 27. јануара 2021.г.Трогодишњи програм SEE-TAC финансира Аустријска развојна сарадња, коју представља Аустријска развојна агенција, са циљем јачања отпорности друштава ЈИЕ на корупцију, јачањем капацитета влада, организација цивилног друштва, приватних сектору и медијима за спречавање и борбу против корупције и за ефикасну примену Конвенције УН против корупције. Програм ће се фокусирати на Албанију, Босну и Херцеговину, Косово*, Молдавију, Црну Гору, Северну Македонију и Србију, уз учешће Румуније, Бугарске и Хрватске.
- У оквиру ЕРАСМУС Програма учешће у припреми материјала за пројекат „Промовисање и ажурирање вештина о транспарентности, интегритету и борби против корупције међу младим будућим актерима економског и друштвеног развоја у Европи“, да повећају своје предузетничке капацитете и развој грађанске одговорности.
- Сарадња са ОЕЦД на пројекту "Поштени тржишни услови за конкурентност у јадранској регији"
Учешће у раду неформалне Саветодавне групе пројекта Србије.
Учешће на вебинару „Пословни интегритет у источној Европи у Централној Азији“ (12.05.2021.).
Учешће на виртуелном ОЕЦД-овом Глобалном форуму за борбу против корупције и интегритета (23-25.03.2021.).
- Сарадња са Транспарентност Србија на конференцији "Корупција на високом нивоу и закони кројени по мери приватних интереса у Србији". Представљање главних налаза истраживања и дискусија о начинима решавања уочених проблема (30.3.2021.).
Учешће у објављивању Извештаја о државној агенди пословног интегритета (БИЦА) за Србију, као део пројекта "Фер тржишни услови за конкурентност у јадранској регији у Србији" ОЕЦД.
- Кодекс пословне етике ПКС – анализа постојећег стања и припремне активности за израду нове верзије Кодекса пословне етике ПКС. Припрема материјала, израда компаративне анализе, комуникација са члановима Заједнице за усклађеност ПКС и дискусија између стручњака ПКС на анализи постојећег Кодекса из 2006. године и потреби да се исти Кодекс иновира.

- Активности у оквиру чланства у Међународној трговинској комори:
Састанак Комисије МТК за корпоративну одговорност и борбу против корупције (27.05.2020.). Међународна трговинска комора и Иницијатива за интегритет биле су домаћини званичног споредног догађаја на Политичком форуму Уједињених нација на високом нивоу. (12.07.2020.). Учесници су дискутовали о улози мултилатералног ангажмана у борби против корупције, спровођењу борбе против корупције и новим могућностима за стварање једнаких услова.
Слање коментара на ревидирани нацрт МТК Смерница о узбуњивању.
- Сарадња са Агенцијом за спречавање корупције
"Лобирање у приватном сектору" (8.06.2021.), догађај организован уз подршку мисије ОЕБС. Сврха је била да се потенцијални учесници у лобирању и представници приватних привредних друштава упознају са појмом, правима и обавезама дефинисаним Законом о лобирању.
Учешће у јавној расправи о Нацрту з о изменама и допунама Закона о спречавању корупције, (август 2021.г.).

Глобални договор УН је најбројнија друштвено одговорна иницијатива која не окупља искључиво компаније, већ и остале форме правних лица. Мрежа Глобалног договора у Србији је формирана 6. децембра 2007. године од стране УНДП, Народне банке Србије и седам компанија. Привредна комора Србије је учествовала од настанка мреже у њеном раду, а у периоду од јануара 2011. до октобра 2018. године секретаријат Глобалног договора у Србији организационо је водила ПКС.

Управни одбор чине 7 чланова, представника компанија, фондација и пословне асоцијације, препознатих по својој посвећености принципима друштвене одговорности, а то су: Делта холдинг, Хајнекен, Траг фондација, Хемофарм, Банка Интеза, Смарт колектив, Привредна комора Србије, и ex-officio чланица без права гласа висока представница Уједињених нација, Франсоаз Жакоб, чија улога је првенствено у усклађивању рада локалне мреже са УН приоритетима у Србији.

Своје активности реализује кроз колективну акцију и дијалог различитих заинтересованих страна окупљених на тему промоције и реализације Циљева одрживог развоја.

У периоду јануар 2020 - август 2021. године у Глобални договор УН је учлањено 6 нових компанија и организација. Укупан број тренутно активних чланица је 47.

Неке од најважнијих активности и догађаја које су чланови реализовали у периоду за који је извештај рађен, а у којима је ПКС имала учешће су:

- Осам састанака Радне групе за промоцију Циљева одрживог развоја на којима су представљање имале компаније и организације које раде на остварењу 17 Циљева одрживости.
- Дванаест састанака Управног одбора на којима су договаране и планиране активности локалне мреже у Србији, као и прилагођавање планираних активности новонасталој ситуацији изазваној пандемијом COVID 19.
- Учешће у вебинару на којем је директорка Управе за безбедност и здравље на раду при Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања представила одредбе Правилника за безбедан и здрав рад и спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести, и могућности прилагођавања Правилника у различитим компанијама и организацијама.
- Учешће на Leaders Summit, централном догађају којим је обележено 20 година од оснивања Глобалног договора Уједињених нација. Учешће представника компаније Делта Холдинг и ПКС на регионалној сесији "Моћ партнерства у доба кризе и опоравка", 16. јуна 2020. Заједно са представницима Турске, Пољске, Грузије и Украјине, на овом панелу говорили су о значају партнерстава између различитих сектора, као кључним за опоравак и ефикасније коришћење ресурса, размену експертизе и превазилажење изазова COVID -19 кризе.
- Промоција билтена Привредне коморе Србије ECO CORNER, који је припреман како би се ширили примери добре праксе и друге важне информације и ставови поводом пандемије и њеног утицаја на животно и радно окружење.
- Учешће у глобалној иницијативи „SDG Ambition“, коју је покренуо Глобални договор Уједињених нација, са циљем да подстакне и подржи компаније чланице да поставе амбициозне циљеве у имплементацији 17 Циљева одрживог развоја у своје пословање, што ће им истовремено омогућити дугорочни развој и отпорност у пословању. Учешће

узело 7 компанија из Србије.

- Укључивање у глобалну иницијативу „Target Gender Equality у 2021.“, која се бави промоцијом родне равноправности и намењен је чланицама Глобалног договора. Програм је почео у марту 2021. Пријављено је 8 компанија из Србије.
- Панел "Значај партнерстава за остваривање Циљева одрживог развоја" 4.2.2021., у оквиру Serbian Visions мултиконгреса, у организацији мреже Глобални договор у Србији и Немачко-српске привредне коморе.
- На састанку Радне групе за Циљеве одрживог развоја 3.6.2021., представник ПКС је говорио о студији "Повећање удела зеленог финансирања у приватном сектору у Србији, после пандемије".
- Учешће у публикацији "Како наше чланице доприносе Циљевима одрживог развоја", у којој су представљене активности чланица Глобалног договора у Србији у периоду од 2016. до 2020. ПКС је за те потребе доставила пет примера добре праксе, везане за остварење Циљева одрживог развоја: бр.8, бр.9, бр.12, бр.13 и бр.16 .

Поштујући начела и принципе на којима иницијатива Глобални договор почива и чије су вредности дубоко усађене у свакодневне активности, ПКС настоји не само да се придржава 10 принципа, већ и да утиче на своје чланице да се и саме придржавају принципа одговорног пословања. На већини скупова које организује настоји да пошаље поруку јавности да је само одговорно пословање – одрживо пословање.

Савет за друштвено одговорно пословање је консултативни орган који чине представници пословног сектора, фондација и невладиних организација, препознати по ангажовању и посвећености принципима друштвено одговорног пословања. Задатак Савета за друштвено одговорно пословање је промоција етичког и одговорног пословања у привреди уз остваривање сталног дијалога са представницима државних органа и институција. Важан задатак је и покретање иницијативе за унапређење пореске политике и стимулсање давања за опште добро, како би се побољшали услови за развој корпоративне филантропије и донаторство.

Чланови Савета за друштвено одговорно пословање у новом мандату (2021-2025.) су представници следећих компанија и организација: Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Фонд Б92, Траг фондација, Ана и Владе Дивац фондација, Каталист Балканс, Смарт колектив, KPMG, Delhaize Србија, НЕЛТ, Директна банка, Нордијска пословна алијанса, Живковић и Самарџић адвокатска канцеларија, Еликсир фондација, НУРДОР, Босис Ваљево, Mastercard, НОРБС плус фондација, Телеком, Није свеједно фондација, ДМ дрогерије, Black Rock, МК група, Erste banka, Nordeus и Привредна комора Србије.

Привредна комора Србије је један од партнера на реализацији Пројекта за унапређење законодавног оквира за давање, који се реализује од априла 2018 до јануара 2022. године и финансира од стране УСАИД-а. Састанке Савета за друштвено одговорно пословање Привредна комора Србије реализује у склопу наведеног Пројекта, а активности спроводи Коалиција за доброчинство, коју предводи Фондација Ана и Владе Дивац. Коалицију додатно чине Траг фондација, Каталист Балканс, СМАРТ Колектив, Српски филантропски форум, Форум за одговорно пословање и Привредна комора Србије. Неки од најважнијих резултата рада Коалиције су иницијативе за израду Упутства за остваривање пореских олакшица за донаторе (олакшава компанијама донаторима да разумеју који се издаци признају као расход у пореском билансу за општекорисне намене) и иницијатива за повећање неопорезивог дела за стипендије и кредите ученика и студената (са 11.741 динара на 30.000 динара месечно), које су усвојене крајем децембра 2019. г.

У периоду јануар 2020 – август 2021. Савет је одржао осам састанака онлајн или у просторијама Привредне коморе Србије. На седницама Савета за друштвено одговорно пословање чланови отворено дискутују о свим актуелним темама којима се унапређује оквир за давање, али и размењују примере добре праксе у области друштвено одговорног пословања, размењују искуства са представницима државних органа, имају прилику да чују о анализама и трендовима давања за опште добро у Србији, као и да дефинишу приоритете рада у међусобној синергији различитих сектора.

Националну награду за друштвено одговорно пословање Привредна комора Србије додељује од 2007. године, где је у току осам циклуса такмичења узело учешће приближно 450 привредних друштава, која су реализовала 450 друштвено одговорних пројеката. Циљ конкурса је афирмација основних вредности друштвено одговорног пословања и ширење свести да није довољно радити само у економским оквирима већ треба већу пажњу посветити локалној заједници, заштити животне средине, задовољству и безбедности запослених, као и социјалним питањима у предузећу.

Промовисањем Награде шаље се порука колико ће инкорпорацијом принципа друштвене одговорности у сопствено пословање привредни субјекти подићи конкурентност, углед, остварити значајне уштеде у пословању и дати допринос одрживом развоју.

Награда је заснована на унапред дефинисаној методологији, јасним критеријумима за вредновање резултата и вишестепеној провери како од стране стручног тима, тако и од независног жирија. Тим за друштвену одговорност Коморе прошао је посебну обуку и посете компанијама и разговоре са највишим руководиоцима о свим аспектима друштвене одговорности члановима су од посебне важности. Детаљни извештаји након посета компанијама представљају основу жирију за доношење одлуке о избору финалиста у три категорије. Јасна правила, вишестепена контрола, висока посвећеност и обученост Тима и независна одлука жирија, који је састављен од представника различитих институција и организација створили су поверење код компанија и подigli углед награде Ђорђе Вајферт.

Аспекти пословања који се подједнако вреднују су: 1) тржиште, 2) запослени и управљање, 3) животна средина, 4) друштвена заједница и 5) имовина и капитал. Организације које докажу да подједнако воде рачуна о свих пет аспеката, а притом реализују пројекат који има већу специфичну тежину према 10 критеријума, имају највеће шансе да постану лауреати Награде.

Национална награда за ДОП Ђорђе Вајферт 2020 у бројевима:

- Конкурисало је 31 привредно друштво:
  - 14 у категорији великих
  - 7 у категорији средњих
  - 10 у категорији малих и микро
- 15 чланова Тима ПКС за друштвено одговорно пословање оценили су пристигле пријаве, обишли 24 привредних друштава који су ушли у други круг такмичења и доставили су извештаје након посета члановима жирија;
- 7 чланова жирија су одржали 3 онлајн састанка и донели су одлуку о коначном рангу компанија у три категорије – категорији великих, категорији средњих привредних друштава и категорији малих и микро привредних друштава;
- Свечана церемонија доделе Националне награде за ДОП Ђорђе Вајферт 2020, одржана је 25. маја 2021., као хибридни догађај, који је онлајн пратило преко 200 учесника.

Награђено је 15 компанија у три категорије:

У категорији великих привредних друштава награђене су компаније: Delta Holding, DM drogerie markt doo, Henkel Srbija doo, Nestle Adriatic S doo, Trayal korporacija ad, Kruševac.

Међу средњим фирмама лидери друштвене одговорности су: Bosis doo Valjevo, eFront doo Beograd, FPM Agromehanika doo Boljevac, Sani Optik doo Beograd, ManpowerGroup doo Beograd.

У категорији малих и микро привредних друштава добитници су: Novitet doo Žitkovac, Basna doo Atenica, Lana Nedeljković PR Ferdinand knedle, Danka Živković PR TWO N KIDS FURNITURE & DÉCOR, CP Distribution doo Novi Sad.

Први пут су уручена и признања за допринос у одређеним областима друштвене одговорности. Награђени су:

- МК Group doo за подршку здравственим установама и здравственим радницима у превенцији и борби против ширења пандемије Ковид 19;
- Dunav osiguranje за ангажовање запослених у развоју локалне заједнице;
- Mozart doo Beograd за волонтерско ангажовање запослених у борби против ширења пандемије Ковид-19;
- TIFFANY Production doo Čačak за подршку у образовању и запошљавању младих;
- Brooks Hannas & Partners doo Beograd, за ширење свести о значају заштите животне средине;
- Generali osiguranje Srbija за подршку и развој породице.

Центар за едукацију Привредне коморе Србије основан је са циљем да привредницима омогући савремену и континуирану пословну едукацију ради унапређења постојећих и стицања нових знања и вештина. Програми тренинга и радионица креирају се у непосредној сарадњи са пословном заједницом, на основу реално исказаних потреба привредника и у складу са њиховим захтевима.

Услед пандемије коју је извао Ковид 19, обуке су реализоване доминантно у форми учења на даљину (е-леарнинг). Коришћене су различите платформе, специјално адаптиране потребама едукације у ПКС. Два основна облика е-леарнинга су биле виртуелне радионице уз директну комуникацију са предавачем, као и обуке дизајниране за индивидуални рад полазника у време и на месту које њима највише одговара.

У току 2020. године Служба за едукацију Привредне коморе Србије реализовала је укупно 226 едукативних активности (обука, курсева, семинара), на којима је учешће узело 12.935 полазника. У првих осам месеци 2021. године одржано је 130 семинара и обука са 6.486 полазника.

CONNECTION
ANALYSIS
DATA
SEARCHING
VERIFICATION
CODING
SENDING

20%

35%

75%

40%

Dec

Привредна комора Србије је на основу утврђених потреба привреде иницирала увођење дуалног модела образовања у формални образовни систем Републике Србије, што је резултирало усвајањем Закона о дуалном образовању који је ступио на снагу јануара 2018. године. Пуна примена Закона отпочела је 01.09.2019. године. Током практичне реализације поменутог модела утврђени су одређени недостаци на пољу законских решења, те је Закон претрпео измене и допуне јануара 2020. године. Привредна комора Србије уложила је знатан напор како би измене ишле у правцу олакшавања укључивања привредника у дуални модел образовања, незапостављајући тиме квалитет који овај модел носи са собом. Иако измењен, Закон и даље испуњава свих 14 критеријума из препорука Европске Комисије за квалитетно и ефикасно учење кроз рад.

У складу са поменутим изменама и допунама Закона о дуалном образовању у августу 2020. године ПКС је изменила и интерни акт - Правилник о организацији, саставу и начину рада комисије за утврђивање испуњености услова за учење кроз рад код послодавца. Током 2020. године активности ПКС на пољу дуалног образовања биле су, између осталих, усмерене ка још једном виду олакшавања процедуре укључивања послодаваца у дуални модел образовања. С тим у вези током 2020. године развијен је онлајн модел обука за лиценцу инструктора са чијом применом се отпочело септембра 2020. године.

Имајући у виду да је дуални модел образовања модел који је оријентисан ка унапређењу квалитета практичне наставе, Привредна комора Србије препознаје и активно се бави изазовима који су на овом пољу присутни. Током 2020. године ПКС је учествовала у иновирању постојећих и увођењу неколико нових образовних профила са циљем задовољења потреба привреде. У питању су следећи профили: пластичар, гумарски техничар, техничар за обликовање намештаја и ентеријера, моделар одеће, механичар текстилних машина, монтер телекомуникационих мрежа, пољопривредни техничар, виноградар-винар, прехранбени техничар. За школску 2021/2022. годину је на иницијативу привреде уведено још 5 образовних профила за реализацију по дуалном моделу и то су: техничар за обликовање намештаја и ентеријера, обућар, трговински техничар, столар и техничар штампе. Привредна комора Србије је покренула специјализовани веб портал <http://portal.dualnoobrazovanje.rs/> на којем заинтересовани послодавци од краја 2020. године имају могућност да креирају профил и на једноставан начин, у три корака, поднесу пријаву за укључивање у систем дуалног образовања.

Број свих учесника у дуалном образовању увећан је више од 15 пута у поређењу са годином почетка примене елемената овог модела кроз пилот пројекте (2013).

У школској 2020/2021. години у дуалном моделу образовања учествује око 6.900 ученика који се школују за 47 образовних профила, 72 школе и око 900 компанија (највише 80% су мала, микро предузећа и предузетници, а 20% их је великих).

Учешће дуалних образовних профила је 25% у односу на укупан број профила за која се средњошколци у Србији школују.

Привредна комора Србије је препозната као изузетно значајан партнер у креирању уписне политике у средње школе, будући да се план уписа израђује и прописује на основу Изјава о намерама које послодавци подносе. Овим изјазавама послодавци се изјашњавају о

образовним профилима које препознају као дефицитарне, броју ученика који се школују у оквиру тих профила, броју инструктора које ће делегирати за рад са ученицима и др. План потреба привреде PKS званичним путем доставља Министарству просвете, науке и технолошког развоја. Коначну одлуку о структури уписа и одобреним дуалним профилима доноси МПНТР објављивањем Конкурса за упис ученика у средње школе, који се обично објављује крајем марта/почетком априла за наредну школску годину.

ПОДРШКА РАЗВОЈУ ОМЛАДИНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Привредна комора Србије заговара интересе сектора микро, мали и срењих привредних друштава (ММСПД), и даје предлоге за стварање нових и бољих могућности за додатним изворима финансирања.

Као подршку младим предузетницима и почетницима у пословању PKS кроз Центар за програме подршке привреди и ММСПД реализује следеће активности:

ПРОГРАМ ПРОМОЦИЈЕ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И САМОЗАПОШЉАВАЊА

PKS је имплементациони партнер на Програму промоције предузетништва и samozapošljavanja, који је усвојила Влада Републике Србије, а који представља свеобухватну подршку и снажан развојни подстицај привреди Србије. Програм спроводи Канцеларија за управљање јавним улагањима у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије и уз стручну подршку Немачке развојне банке (KfW). Привредној комори Србије, партнеру у имплементацији Програма, поверена је реализација стручно-едукативних обука и менторско вођење и саветовање апликаната.

Као имплементациони партнер Привредна комора Србије задужена је за реализацију петодневних обука за писање пословно-инвестиционог плана, као и за успостављање саветодавне подршке за почетнике у пословању у трајању од 12 месеци.

СТРУЧНА САВЕТОДАВНА ПОДРШКА СЕ РЕАЛИЗУЈЕ НА ТРИ НИВОА:

- Стручна саветодавна подршка обухвата један на један подршку коју ће кориснику програма пружати унапред изабрани експерти/тренери, а која ће бити усмерена на тачно одређену област пословања за коју је почетнику у пословању потребна подршка.
- Повезивање почетника у пословању са партнерима Програма, представницима приватног сектора, као и разним институцијама и организацијама у 17 регионалних комора. Овај ниво подршке треба да омогући почетницима у пословању размену искустава и стицање практичног знања из области пословања који обављају. Такође, део подршке ће бити и регионалне и локлане институције са којима ће почетници бити повезивани у зависности од потреба.
- Организовање специјализованих радионица за кориснике Програма које ће бити прилагођене њиховим потребама и жељеним областима за унапређење.

СТАНДАРДИЗОВАНА УСЛУГА ПРИСТУПА ФИНАНСИРАЊУ

Додатни вид подршке коју ПКС пружа јесте и стандардизована услуга приступа финансирању у оквиру успостављене мреже од 39 саветника у 17 регионалних комора. Саветовање подразумева подршку привредницима широм Србије за подршку „банкабилности“ микро и малих бизниса, а нарочито у домену припреме и разраде квалитетних бизнис планова који су потребни зарад аплицирања за кредите код пословних банака али и средстава код фондова и сл.

САВЕТ ЗА ОМЛАДИНСКО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Привредна комора Србије оформила је Савет за омладинско предузетништво чија је специфична улога да активностима, иницијативама, предлозима и комуникацијом са привредним, државним, академским и омладинским сектором ради на унапређењу пословног амбијента за покретање и вођење сопственог бизниса, стварањем стимулативног пословног окружења за младе предузетнике. Савет броји 19 еминентних организација чији рад је у фокусу подршке почетницима у пословању. У извештајном периоду је одржано 4 састанака и тренутно раде на усклађивању терминологије - „млади предузетник“ у оквиру Закона о младима.

ПРОЈЕКАТ „SCALEUP4EUROPE“

ПКС је део пројекта [SCALEUP4EUROPE](#), финансираног од стране Европске комисије кроз позив Хоризонт 2020. Иницијатива за дефинисање касније и аплицирање са овим пројектом проистекла је из потреба како наших технолошко-иновативних ММСП, тако и ММСП из партнерских земаља да унапреде њихово пословање, ускладе га са потребама великих клијената/система и унапреде интерне капацитете за интернационализацију пословања, кроз успостављање ScaleUp Lab-ова на тржиштима партнерских земаља. На овај начин пројекат тежи да успостави јединствено тржиште понуде и потражње четири партнерске земље – Аустрије, Словеније, Немачке и Србије, као и активности које би помогле развоју технолошко-иновативних компанија. ПКС има обавезу да успостави ScaleUp Lab у области AgTech-a.

ПРОЈЕКАТ „КОАЛИЦИЈА ЗА БУДУЋНОСТ“

ПКС у сарадњи са Немачком развојном сарадњом коју спроводи ГИЗ, организовао је два Б2Б пројекта између иновативно-технолошких предузећа и великих компанија који послују у Републици Србији, под називом „Коалиција за будућност“.

Циљ пројекта је да се подрже домаћа технолошко-иновативна ММСПД да комерцијализују своје производе и услуге уз подршку великих компанија. Пројектом је омогућено технолошко-иновативним предузећима која послују у Србији, да своје пословне подухвате представе успешним компанијама, у виду потенцијалних решења за унапређење и иновирање њихових пословних процеса. Уједно, велике компаније су имале прилику да у директној интеракцији са технолошко-иновативним предузећима пронађу партнере који ће им помоћи да оптимизују своје производе и услуге намењене крајњим корисницима.

ПОДРШКА РАЗВОЈУ ЖЕНСКОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ

Пројекат „Постанемо јаче, знањем до успеха“ – у току 2020. године Пројекат „Постанемо јаче, знањем до успеха“ успешно је имплементирала ПКС у сарадњи са 6 удружења пословних жена (УПЖ) – Удружење пословних жена „Надежда Петровић“ Чачак, Удружење пословних жена „Илинка Илић“ Краљево, Удружење пословних жена „ЕВЕ“ Ваљево, Удружење пословних жена „Визија“ Крагујевац, Удружење пословних жена Ниш и Удружење пословних жена „Даница“ Лесковац, уз финансијску подршку Немачке развојне сарадње коју спроводи ГИЗ.

Имплементиране пројектне активности и резултати који су постигнути су следећи:

- 6 Инфо дана у 6 градова Србије,
- 6 едукативних једнодневних тренинга и 12 менторинг радионица на којима је учествовало 63 предузетница,
- Онлајн конференција са свим учесницима пројекта,
- 47 Б2Б онлајн састанака са 26 привредница из 6 градова Србије и 11 великих трговинских ланаца/компанија (Mercator S, LIDL Srbija, Veropoulos, Univerexport, Metro Cash&Carry, DM Drogerie Markt, Afrodite Mode Collection, Tiffany Production, Ивковић д.о.о, Бамби а.д, Туристичка организација Србије)
- Припремљен Каталог „Успешни примери привредница по регионима Србије“ (у коме је презентовано 30 привредница, по 5 из сваког УПЖ, према унапред дефинисаним критеријумима) и
- Брошура „Знањем до бољег пословања привредница и освајања нових тржишта“ (водич за укључивање у ланце добављача). Компаније које су учествовале у онлајн конференцији су учествовале и у изради брошуре, док су Mlekara Meggle Srbija i Mercator S d.o.o. Beograd дали значајан допринос у изради водича за брошуру, која ће помоћи привредницама да се адекватно припреме за улазак у ланце добављача.

Међународно повезивање предузетница – на позив Кабинета Министра за трговину, туризам и телекомуникације, ПКС је делегирала 2 представнице женског предузетништва (Драгана Чалија, власница компаније Saint&Di d.o.o. Нови Сад и Драгану Јовчић, сувласницу компаније Уради-заради д.о.о. Београд) за учествовање на Мастеркласу за жене из дигиталног бизниса. На онлајн Мастеркласу (одржаном 30. јуна и 01. јула 2021. године) учествовало је око 50 жена привредница из Западног Балкана.

Представљање успешних компанија којима руководе жене – у циљу повећања видљивости успешних привредница и давање подстрека другим дамама да отпочну самостално пословање, Центар за програме подршке привреди у сарадњи са Службом за информисање периодично је објављивао интервјуе на сајту ПКС, као и у специјалним додацима у оквиру дневних листова.

Панел дискусија "Женско предузетништво – промоција и подстицаји" – у организацији ПКС-РПК Крушевац, поводом Дана жена који се сваке године обележава 8. марта, око 30 предузетница учествовало је на панел дискусији са темом промоције и подстицаја, као и представљања програма подршке намењених женама (март 2021.г.).

Сарадња са Фондацијом Ана и Владе Дивац – периодично учешће у току 2020. и 2021. године у различитим онлајн скуповима и конференцијама везаним за подршку женама привредницама. Циљ сарадње је омогућавање едукативних програма подршке предузетницама, презентовање права која имају запослени и послодавци, представљање примера добре праксе и међусобно умрежавање.

Сарадња са Министарством за људска и мањинска права и друштвени дијалог – у циљу припреме и израде периодичних извештаја о примени основних међународних уговора за заштиту људских права, Привредна комора Србије је у сарадњи са регионалним привредним коморама, као и са домаћим партнерима, у периоду од марта 2019. до децембра 2020. године реализовала неколико значајних пројеката и активности. Министарству је у децембру 2020. године достављена информација о предузетим корацима из става 44: Жене из осетљивих друштвених група.

ПОДРШКА РАЗВОЈУ СОЦИЈАЛНОМ ПРЕДУЗЕТНИШТВУ

Спровођење пројекта „Finance4SocialChange“ са циљем да се унапреде компетенције и положај социјалних предузећа, са акцентом на проналажење најбољих модела извора финансирања.

Да би се ојачали капацитети социјалних предузећа реализоване су обуке на теме: Мерење друштвеног импакта, Управљање финансијама, Управљање и вођење социјалних предузећа, Стратегија пословања социјалних предузећа, transfer & scaling, комуникацију. Обуке су реализоване у јуну и јулу 2020. године, а обуке је похађало је 52 социјална предузећа, 3 финансијске институције као и 3 представника институција.

У оквиру Пројекта израђена је и онлајн платформа за онлајн тренинге социјалних предузећа – „AIRMOOC platform“. ПКС је подстакла социјална предузећа и представнике сектора за ММСПД да прођу кроз онлајн модуле и стекну додатна знања о управљању финансијама, мерењу утицаја, управљању предузећем и остало.

Дизајнирана је форма докумената које сви партнери користе приликом извештавања о активностима реализованим имплементирањем појединих радних пакета на Пројекту.

На основу Методологије коју су креирали партнери на пројекту из Немачке, ПКС је организовала виртуелно интернационално такмичење за 11 социјалних предузећа из земаља: Молдавија, Бугарска и Србија. Главна награда износила је 7.000 евра, а представник из Србије, предузеће Caritas из Шапца, освојило је прву награду. Чланови жирија су били представници финансијског сектора, пословних асоцијација и други релевантни актери из области социјалног предузетништва у земљама Србија, Молдавија и Бугарска

Додатно су организовани менторинг састанци за 10 социјалних предузећа (индивидуални приступ) која су имала прилику да редефинишу свој бизнис план, ураде финансијске пројекције за наредне 3 године као и маркетинг план. Резултат ове активности су 10 израђених бизнис планова за 10 социјалних предузећа.

Израђен је Регионални акциони план у складу са Стратегијом за развој социјалног предузетништва у земљама Дунавског региона. Дефинисане активности у оквиру Регионалног акционог плана за Србију, израђене су у сарадњи са релевантним актерима у Србији који се баве сектором социјалног предузетништва са циљем да се унапреди сектор социјалног предузетништва у Србији. Акционим планом је предвиђено јачање интерних капацитета социјалних предузећа организовањем обука; креирање Методологије за мапирање социјалних предузећа и мерење друштвено економског утицаја; умрежавање социјалних предузећа са потенцијалним пословним партнерима; креирање Нацрта закона о социјалном предузетништву; унапређење регулаторног оквира за социјалне инвеститоре, као и промовисање сектора социјалног предузетништва.

Учешће у раду Радне групе за израду предлога Закона о социјалном предузетништву – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у сарадњи са Центром за програме подршке привреди и ММСПД организовали су 5 јавних расправа у градовима Београд, Ниш, Нови Сад, Крагујевац и Нови Пазар у периоду новембар-децембра 2018. године. Представници државних органа, организација цивилног друштва, привредног сектора, стручњака у овој области и друге заинтересоване стране учествоваће и даље у тражењу најприхватљивијег модела Закона о социјалном предузетништву, који неће дестимулисати рад постојећих социјалних предузећа а који ће стимулисати отварање нових социјалних предузећа. Након организованих јавних расправа и уложених примедби на предлог Нацрта закона о социјалном предузетништву донета је одлука да се током маја месеца 2021. године „поново формира“ РГ и на тај начин унапреди поменути Нацрт закона.

Спровођење пројекта „DanubeChance 20“ са циљем да се унапреде компетенције и положај привредника у проблему

ПКС спроводи Менторинг програм са циљем да пружи подршку привредницима који се суочавају са изазовима који могу ефективно отежати даље пословање или онима који желе да се прилагоде новим тржишним околностима кроз имплементацију своје нове пословне стратегије.

Главна сврха Програма је да учесници уз континуирану помоћ стручних консултаната преточе своју пословну идеју у структуриран инвестиционо пословни план који ће бити основ за спровођење развијене пословне стратегије, односно реализацију стратешке одлуке. Такође, Програм ће им помоћи и да превазиђу изазове са којима се суочавају у пословања, као и у тежњи да се прилагоде новим тржишним околностима. Од 15 учесника на Програму, 11 привредника је из категорије женских и социјалних предузећа.

Суд части при Привредној комори Србије надлежан је да одлучује у случајевима повреде добрих пословних обичаја и пословног морала. Суд части је независан и самосталан у свом раду.

Задатак Суда части је да процењује и испитује сагласност одређених радњи и поступака привредних субјеката са правним поретком и одређеним правилима - добрим пословним обичајима, пословним моралом, кодексима усвојеним у Комори и да својим одлукама изриче санкције за повреде тих правила. На тај начин се врши сузбијање негативних појава у пословним односима.

Примарни циљ Суда части је обезбеђивање етичког пословања чланова Коморе. Међутим, својим деловањем Суд части обезбеђује и заштиту и других вредности од ширег значаја: јавни интерес, углед земље и привреде у иностранству, права и интереси учесника у промету и др.

Поступак пред Судом части регулисан је Правилником о Суду части, а покреће се захтевом за утврђивање повреде добрих пословних обичаја и пословног морала, који подноси тужилац Суда части. Пријава о извршеној повреди добрих пословних обичаја и пословног морала се подноси тужиоцу Суда части. Тужилац Суда части може покренути поступак и ако на било који начин сазна да је учињена повреда из надлежности Суда части.

Поступак се може покренути у року од шест месеци од сазнања за учињену повреду и учиниоца, а најкасније у року од једне године од дана када је повреда учињена.

У првостепеном поступку одлучује судија појединац а у другостепеном поступку Веће Суда части.

Привредни субјект за кога се на Суду части утврди да је повредио пословни морал и добре пословне обичаје кажњава се опоменом или јавном опоменом, која се објављује на седници Управног одбора Коморе. У случају теже повреде, одлука Суда се објављује на интернет страници Коморе. Поред мера, у случају теже повреде добрих пословних обичаја и пословног морала, Суд части може изрећи привредном субјекту и заштитну меру прописану посебним законом.

Вођење поступка пред Судом части независно је од других поступака који се евентуално воде пред редовним судовима, односно покретање поступка због повреде добрих пословних обичаја и пословног морала није сметња за покретање поступка пред редовним судом за накнаду штете, испуњење уговора и сл.

ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТИМА

Суд части је у периоду од јануара 2020. године до августа 2021. године поступао по 245 предмета.

Пријаве против чланова Коморе поднете су од стране привредних субјеката (23), надлежних органа градских и општинских управа (13), удружења грађана (2) и физичких лица (207) (професионални управници/управници стамбених заједница/власници посебних делова/чланови скупштине стамбене заједнице).

Пред Судом части решено је 186 предмета.

Одређен број пријава тужилац Суда части је одбацио због тога што пријављене радње нису садржавале обележја повреде добрих пословних обичаја и пословног морала; наступања застарелости за покретање поступка или због недостатка доказа о извршеним повредама.

Највећи број пријава поднет је због: повреде пословног морала у превозу и Закона о превозу путника у друмском саобраћају (непридржавање регистрованих редова вожње у обављању јавног линијског превоза путника у међумесном саобраћају; усмеравање и врбовање путника на перонима аутобуске станице за коришћење аутобуса одређеног превозника), повреде угледа државе у иностранству (повреда уговора са ино партнером); неоправданог неиспуњења или неуредног испуњења уговорних обавеза; захтевање исплате пре доспелости потраживања, нелојалне конкуренције и др.

У пријавама поднетим Суду части против организатора професионалног управљања указује се на одређене неправилности у пословању ових чланова Коморе и професионалних управника које они ангажују (нелојална конкуренција; неоправдано одбијање послова који се добијају у поступку принудне управе; одбијање предаје печата и документације стамбене заједнице новоизабраном управнику; неизвршавање одлука стамбене заједнице; незаказивање седница стамбене заједнице у прописаним роковима; неподношење скупштини стамбене заједнице извештаја о раду; реализовање набавки на основу писмених сагласности власника посебних делова без заказивања и одржавања седнице скупштине стамбене заједнице; недостављање информација о стању и променама на рачуну стамбене заједнице; неодговарање на поднете захтеве власника станова; непоступање по правноснажним решењима грађевинске инспекције; утврђивање накнаде за текуће и инвестиционо одржавање у неједнаком износу за власнике станова и пословних простора; повећање износа накнаде за послове професионалног управљања без одлучивања стамбене заједнице; трајно вршење свих послова професионалног управника путем другог лица, итд.)

Привредна комора Србије, у складу са овлашћењима утврђеним Законом о привредним коморама, донела је 15.12.2005. године Кодекс пословне етике и Кодекс корпоративног управљања. Доношењем ових кодекса, Република Србија се сврстала у ред земаља које имају свој национални кодекс пословне етике и кодекс корпоративног управљања, који доприносе даљем развоју аутономног права и пословне праксе засноване на етичким принципима, те праксе доброг корпоративног управљања. Доношење ових кодекса имало је за циљ повећање транспарентности пословања привредних субјеката и јачање одговорности за последице које могу настати у обављању пословних активности.

1) КОДЕКС ПОСЛОВНЕ ЕТИКЕ

Кодексом пословне етике утврђени су принципи и правила пословне етике који обавезују привредне субјекте, чланове Привредне коморе, запослене, чланове органа и лица ангажована по уговорном основу у привредном субјекту, као и стране привредне субјекте који послују на територији Републике Србије.

Кодекс пословне етике третира реализацију пословне етике у пословну праксу привредног субјекта на три нивоа: индивидуалном, организационом и друштвеном.

Кодексом пословне етике предвиђено је да запослени, члан органа привредног субјекта или члан његове породице не сме нудити, давати, стављати у изглед, обећавати или прихватити новац, ствар, право, услугу, поклон веће вредности или могућност утицаја од другог лица које је у пословном односу са привредним субјектом. Поклоном веће вредности сматра се новац, ствар, право или услуга, као и свака друга корист добијена или извршена без плаћања одговарајуће новчане накнаде, уз накнаду по знатно нижој цени од тржишне или без одговарајуће противуслуге чија вредност прелази једну половину износа просечне месечне нето зараде у Републици Србији. Истовремено, дозвољено је прихватање и давање поклона мање вредности, осим ако прихватање таквог поклона не представља услов за закључење посла или доводи поклонодавца у повољнији положај у односу на конкуренте.

Као јединствен акт, Кодекс пословне етике се примењује на територији Републике Србије и пред Судом части при Привредној комори Србије и судовима части при покрајинским привредним коморама. Примена Кодекса пословне етике је обавезна, а и обезбеђује позитиван утицај на пословање и репутацију привредних субјеката. Надзор над применом Кодекса може бити интерни, за који је задужен овлашћени орган у привредном субјекту и екстерни надзор. Суд части као посебно тело Привредне коморе Србије, која је донела Кодекс, изриче мере друштвене дисциплине оним члановима Коморе за које се утврди да су повредили његове одредбе.

2) КОДЕКС КОРПОРАТИВНОГ УПРАВЉАЊА

Кодекс корпоративног управљања који је Скупштина Коморе усвојила 17.09.2012. године и чијим ступањем на снагу је престао да важи Кодекс корпоративног управљања из 2006.г., није обавезујући, већ се његови принципи само препоручују свим друштвима капитала, а нарочито члановима Привредне коморе Србије као најбоља пракса корпоративног управљања.

Корпоративно управљање омогућава привредном друштву да привуче људски и финансијски капитал, да ефикасно води пословање и обезбеди дугорочни и одрживи развој, узимајући у обзир и интересе власника и интересе других страна које имају легитимне интересе у пословању друштва.

Кодекс корпоративног управљања садржи принципе и препоруке за сва друштва капитала, категоризоване према сложености система корпоративног управљања и степену развоја на мала и велика друштва капитала.

Овим Кодексом се попуњавају правне празнине, те у том смислу он представља допуну важећој законској регулативи.

Друштва капитала могу директно да примењују начела и препоруке Кодекса, доношењем одлуке надлежног органа друштва, или их уколико је потребно, могу разрадити доношењем сопственог кодекса корпоративног управљања, односно доношењем других интерних аката компаније. Друштво капитала - члан Привредне коморе Србије је у обавези да обавести Комору да ли примењује овај Кодекс, односно да обавести Комору о кодексу корпоративног управљања који примењује, као и месту где је тај кодекс јавно доступан.

3) КОДЕКС ПОСЛОВНОГ МОРАЛА ОРГАНИЗАТОРА ПРОФЕСИОНАЛНОГ УПРАВЉАЊА

Закон о становању и одржавању зграда („Службени гласник РС”, бр. 104/2016), прописао је, између осталог, обавезу Привредне коморе Србије да донесе посебан кодекс, односно утврди професионална права и дужности и етичке норме понашања својих чланова (у овом случају организатора професионалног управљања) у обављању послова професионалног управљања и организује вођење поступака пред Судом части због повреда Кодекса и других пропуста организатора професионалног управљања и професионалних управника које он ангажује.

У складу са тим, Скупштина Привредне коморе Србије донела је Кодекс пословног морала организатора професионалног управљања дана 14.12.2018. године, који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије”, бр. 99/2018 и примењује се почев од 26.12.2018. године.

Тим посебним кодексом утврђени су општи принципи и норме етичког понашања, као и професионална права и дужности у обављању послова професионалног управљања.

Циљ Кодекса је успостављање добрих пословних обичаја у области професионалног управљања и обезбеђење обављања послова у оквиру делатности у складу са пословним моралом и начелима савесности и поштења.

Суд части има најзначајнију улогу у спровођењу Кодекса пословне етике, других кодекса усвојених у Комори и у надзору над поштовањем добрих пословних обичаја и пословног морала.

Привредна комора Србије, кроз регионалне иницијативе, у партнерској сарадњи са међународним организацијама и институцијама и представништвима Привредне коморе Србије у иностранству, реализује пројектне активности намењене јачању капацитета српске привреде како на домаћем, тако и на иностраним тржиштима.

Кроз пројекте које спроводи суочава се са изазовима у свим областима друштвеног деловања од заштите животне средине, циркуларне економије, енергетике, информатике, пољопривреде, туризма, социјалног предузетништва, едукације, антикорупције до многих других. И у свакој пројектној активности и деловању у фокус ставља и концепт друштвене одговорности.

ENHANCE је заједнички пројекат Федералне господарске привредне коморе Босне и Херцеговине, Регионалне привредне коморе Ужице и Удружења ЕНЕРГИС из Сарајева. Пројекат има за циљ повећање економског раста и одрживих могућности за запошљавање у малим и средњим предузећима из металског сектора, дрвопрерађивачког сектора и прехранбеног сектора у прекограничном подручју Сарајевске макрорегије и Златиборског округа. Друштвена одговорност пројекта **ENHANCE** огледа се у едукацији и преносу искустава и знања у циљу лакшег запошљавања на тржишту рада, у заштити животне средине кроз подстицање развоја зелених иновација и технологија. Такође и кроз подстицај развоја малих и средњих предузећа и повећање запошљавања, смањивање миграције становништва као негативног тренда земаља Западног Балкана у друге развијене земље ЕУ и света, повећању личних доходака запослених, а тиме и животног стандарда који постаје квалитетнији.

Кроз призму друштвене одговорности посебно се прелама **SENSES** пројекат чији је циљ успостављање транснационалне мреже социјалних предузећа, друштвено одговорних традиционалних предузећа, финансијских инвеститора, креатора политике, академских кругова који сће заједнички промовисати иновативни модел социјалног предузетништва и социјалне иновације за одрживи економски развој Дунавског региона. **SENSES** пројекат помаже у стварању билатералних и мултилатералних тржишних сарадњи социјалних предузећа, са актерима јавног и приватног сектора.

Главни циљ пројекта **INNOVAGRO** је развој међурегионалног система за јачање интеракција између истраживачких центара и универзитета, компанија агро индустријског комплекса, као и других институција које се баве промоцијом екстровеерности и предузетништва у земљама које учествују у реализацији пројекта. Малим и средњим предузећима пружене су иновативне услуге у области маркетинга и менаџмента, у циљу повећања њихове екстровеерности и интернационализације. Пројекат је радио на подршци партнерства са циљем јачања кластера, мрежа, економских сектора, ланаца вредности, и јачања интеракција између свих заинтересованих страна у земљама које су партнери на пројекту и тиме допринео јачању компетитивности МСП са посебним акцентом на стварању веза између институција, јавних власти и МСП из области агро индустрије. Иновативне услуге развијене на интернет платформи дају информације о стратешким подацима о циљаним тржиштима, нормативним и правним питањима, приступима тржиштима и стратешким маркетинг активностима. Процес умрежавања МСП ће се даље материјализовати у конкретним састанцима и радионицама где ће компаније имати могућност да створе нове пословне и маркетинг контакте.

У оквиру пројекта **Euremnext** у фокус је стављен допринос како заштити животне средине тако и пословној конкурентности компанија кроз унапређење квалитета енергетских прегледа и увођењем мера енергетске ефикасности. Компаније, кроз спровођење пројектних активности имају могућност да оспособе запослене унутар фирме да препознају потенцијале за уштеду енергије, поставе конкретне циљеве за увођење мера енергетске ефикасности.

С обзиром да Индустрија 4.0 у потпуности трансформише производни сектор у Европској Унији, намећући свој принцип дигитализације индустријских процеса, нови кибер-физички производни системи имају висок утицај на радну снагу, посебно на техничаре и инжењере. Они захтевају нове хибридне тимове „људи-машине“, где би техничари и инжењери требало да анализирају велике податке, симулирају производне линије, координишу роботе, дијагностикују/поправљају сложене аутоматизоване системе. Међутим, подаци показују да запослени у индустрији нису спремни да се суоче са горе наведеним новим реалностима, јер им недостаје „право“ знање/вештине које захтева ново индустријско окружење, тј. изгледају нестручно, што им ограничава изгледе за запошљивост и приступ квалитетним пословима. Истраживање вештина и послова наглашава да је 43% одраслих запослених недавно доживело промене у технологији коју користе на послу, а 47% је видело промене у својим радним методама. Отприлике 1 од 5 особа сматра врло вероватно да ће неколико њихових вештина застарети у наредних неколико година.

Узимајући у обзир горе наведене потребе, њихов значај на европском нивоу и ванредне ситуације на регионалном нивоу, као и високу потражњу флексибилног континуираног ТВЕТ-а у име компанија у партнерским регионима, формиран је конзорцијум од 4 универзитета, 4 привредно-индустријске коморе и основан је BET провајдер из Бугарске, Грчке, Пољске, Србије, како би се развила Заједница активног учења за високо квалификоване техничаре и инжењере у сектору машинства и мехатронике. Посматрано са аспекта друштвене одговорности пројекат **Active Learning Community for Upskilling technicians and Engineers** ће привредним друштвима која раде у сектору машинства и мехатронике омогућити бољу свест о специфичним потребама ТВЕТ-а њихових инжењера, квалификоване техничаре и инжењере спремне да одговоре на брзе технолошке промене у сектору, могућност дугорочног адекватног испуњавања захтева Индустрије 4.0 што ће довести до потенцијално дугорочног већег економског раста.

Кроз спровођење концепта друштвене одговорности демонстрира се морални однос и интелигенција компанија који кроз укључивање нових начина размишљања и управљања граде свој статус и репутацију.

С обзиром да је друштвена одговорност компанија и критеријум за оцену бонитета, трудимо се да кроз пројекте које имплементирамо обезбедимо и Привредној комори Србије, али и чланицама које учествују у пројектима кроз доступне канале, високо позиционирана места у друштву одговорних

Привредна комора Србије је у току 2020.г. отворила наменски рачун за прикупљање средстава која је искористила за куповину медицинског материјала за потребе здравствених установа и болница. У акцију се укључило 23 компанија и организација различитих величина и делатности. Прикупљено је 45 милиона динара и потрошено је на куповину: 10 респиратора, 8 рендген апарата, 8.000 тестова на присуство вируса COVID-19, средства намењена за опремање привремених COVID-19 болница: једнократне постељине, цистерне алкохола за дезинфекцију, санитарни контејнери, дезинфекциона средства, антибактеријске лампе и др.

У припреми четвртог Извештаја о ангажовању ПКС у складу са 10 Принципа Глобалног договора УН у Србији учествовале су следеће стручне службе Привредне коморе Србије:

Кабинет председника, Директорат за људске ресурсе и организацију, Центар за животну средину, техничке прописе, квалитет и друштвену одговорност, Центар за циркуларну економију, Центар за програме подршке привреди и микро, малим и средњим привредним друштвима, Стручна служба Суда части, Центар за едукацију, дуално образовање и образовне политике, Центар за управљање пројектима.

За обједињавање и уређење материјала Извештаја, одговоран је Тим ПКС за израду четвртог Извештаја о ангажовању Привредне коморе Србије у складу са десет принципа Глобалног договора УН.

Контакт:

Центар за животну средину, техничке прописе, квалитет и друштвену одговорност

Телефон: 011 3300 939, 4149-608

e-mail: zivotnasredina@pks.rs

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal blue lines.

Центар за животну средину, техничке прописе, квалитет
и друштвену одговорност

Телефон: 011 3300 939, 4149-608
e-mail: zivotnasredina@pks.rs